

«Мары Эл Республикышты халыквләм духовно
дә нравственно сотемдәрйимй шотышты общество»
общественный организацин Правленижын
кымда погынымаштыжы пингйдемдйимй
2023 и 14 сентябрь годшы 4 №-ан протокол

ЯДМАШ

Мары халыкын Россий кукшыцән XII Погынымашыжым 2024 ин эртәрәш пәлемдйимй. «Мары Эл Республикышты халыквләм духовно дә нравственно сотемдәрйимй шотышты общество» общественный организаци ти Погынымашын оргкомитетшй докы ядмаш доно ләктеш.

Мары Эл – шуку национальностян республика, тиштй сакой культура дон этнос лоштышы кйл, тенгеок халыквлә лошты тыр йлймәш пингйдемйинйт дә виангйинйт. Кйзйит кымдемйштйinä йлйшй 680 тйжем эдем логйц 41,8 % – марынвлә. 2021 ин МарНИИЯЛИ социологический ланзылымашым эртären дә техень иктешлймәшйим йштен: традиционный мары верәм 6,2 % респондент кыча, тидй 42 тйжем эдем нәрйи лйэш. Бйшкйимйштйим православныеш шотлышы марынжы 240 тйжем эдем погына.

Ти шотышты традиционный мары верәм кычышы юж эдемйин позицижй өрйктәрә – нйинй православный мары эдемйин гражданский праважым пйзйрәш, Съездйштй йанг вашт пәшәм йштймәш гйц өрдйжеш кодаш цацат. Техень кайыш ынгылыдымашым веле агыл, анзыкылашы верц тыргыжланымашым лыктеш. Пакулаат тенге лйэш гйнь, Россий кымдемйштйшй гражданский обществышты йлйшй мары халык шеләлтеш, тидй лүдмәшйим лыктеш, техеньйшкй шоаш йнжй ли.

«Мары Эл Республикышты халыквләм духовно дә нравственно сотемдәрйимй шотышты общество» общественный организаци тенге шана: лишәшлык Съездйин оргкомитетшй ти ядмашым тусарышашлык, православный мары гражданвләлән йшке халыкшын Россий кукшыцән XII Съездшйим йәмдйлйимй дә эртәрйимй годым оргкомитет член семйнят, пәшә тйшкәштәт пәшәләш йөнйим пумыла.

Съездйштй мары халыкын духовно-нравственный пайдажым виангдйимйим, исторический традицижйим дә национально-культурный ядмашым ланзылымы годым христианин-просветительвләнән кого рольштым шотыш нәлде ак ли. Туан халыкнам сотемдәрйшй М. Герасимов, И. Кедров, И. Ключников-Палантай, В. Лукьянов, И. Моляров, С. Нурминский, Т. Семенов, Я. Эшпай, Г. Яковлев дә молат православный христианин семйнь анжен куштымы ылыныт. Мары халыкнам шйнзймәш корныш нйинй вйктәрөнйт, кымдемйштйinä шуку школым пачыныт, тыменяш книгәм йәмдйленйт, грамотым шәрөнйт, тйгодым туан халыкнан духовный пайдажым переген кодаш, общественный самосознанижйим виангдәш цаценйт.

Кѣзѣйтшѣ проста агыл жепѣн православный мары эдемвлѣ: шуку тымдышы, священнослужитель, культура дѣ искусство пѣшѣзѣвлѣ, общественный организацивлѣн представительвлѣштѣ – туан халыкнан цѣшѣжѣ дѣ Мары Эл Республикѣнѣн пеледмѣжѣ верц пиш цацен трукт.

Мары халыкын Россий кѣкшѣцѣн Съездшѣ – светский мероприяти. Светский ылмыжок цилѣ участникѣн гражданский праважы иктѣр лишѣшлыкым пѣлемдѣ, кѣ махань верѣен ылмы доно айыркалыман агыл. Религиозный мероприяти доно тѣнгѣштѣрѣмѣштѣ, тиштѣ сакой религиозный йыла дон традицим, религиозный символым кычылтман агыл (Федеральный законын 16 ст. 125-ФЗ № «Совестѣн ирѣкшѣ дѣ религиозный ушемвлѣ гишѣн» 1997 и 26.09.). Светский мероприяти ти обществын демократический негѣщѣ тѣр дѣ пингѣдѣ ылмым анжыктышалык, тидѣ бѣштѣлтеш гѣнь, ик национальность кѣргѣштѣ сакой религиозный бѣнянѣмѣш гишѣн конфликт дон дискриминаци ак ли.

Мары Эл Республикѣштѣ халыквлѣм духовно дѣ нравственно сотемдѣрѣмѣ шотышты общество шотла: мары халыкын Россий кѣкшѣцѣн XII Съездшѣ виш лишѣшлык, тѣдѣ кѣзѣйтшѣ бѣлѣмѣшѣн цилѣ айыртемжѣм шотыш нѣлшѣшлык дѣ туан халыклан анзыкыжымат виѣнгѣш йѣнѣн тѣр корным айырышашлык, кымдемѣштѣнѣ бѣлѣшѣ халыквлѣн духовно-нравственный кѣкшѣцѣштѣм лѣктѣлѣш палшышашлык, улы Россий социумыштышы этнос дон конфессивлѣ лошты вѣш ынгылымашым пыртышашлык.

Кѣшнѣ анжыктымы доно келшен, мѣ тебе мам предлагаенѣ:

1) православный мары гражданвлѣлѣн бѣшке халыкшын Россий кѣкшѣцѣн XII Съездѣм йѣмдѣлѣмѣ дѣ эртѣрѣмѣ пѣшѣшкѣ ушнаш йѣнѣм весѣвлѣ доно иктѣр пуаш;

2) Съездѣн программыжым йѣмдѣлѣмѣ годым «Мары кымдемѣштѣшѣ Православи: традици дѣ кѣзѣйтшѣ жеп» темым лѣктѣлшѣ секцим бѣштѣш;

3) Мары халыкын Россий кѣкшѣцѣн XII Съездшѣм йѣмдѣлѣмѣ дѣ эртѣрѣмѣ годым светский мероприятин правилывлѣжѣм цицмѣш шоктымыла, седѣндон религиозный йыла дон символвлѣм кычылтмыла агыл.

Бѣнянен кодына: техень керѣл дѣ кого кымдыкым нѣлшѣ мероприяти – Мары халыкын Россий кѣкшѣцѣн XII Съездшѣ – Мары Эл Республикѣштѣнѣ национальный иктешлыкым дѣ традиционный пѣдам шукемдѣшѣ тѣнг пѣшѣ лиѣш.